

Nro. 47.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Költ Bétsben Pénteken Juniusnak 13-ik napján ,
1800-ik esztendőben.*

B é t s .

Tegnap dél előtt, a' szokás szerént, pompás processió vólt itt a' belső városban, a' mellyen Császár és Császárné Ő Felségek, *Ferdinand* a' Toskánai Nagy és Fő herczeg, *Jósef* Fő herczeg és Magy. Országai Nádor Ispán (a' ki tegnap előtt délután, 4 és 5 óra közt kedves feleségével *Alexandra Pawlowna* Ő Cs. és FőHerczegségével együtt szerentséssen ide érkeztek) és a' több fő herczegek, az egész Cs. Kir. udvarral, és az itt lévő araságokkal együtt meg jelentenek. —

A a a

Hadi Történetek és Környülállások.

I. Német Országok Svédiai Kerületjében.

A' Fels. udvari hadi Cancelláriának múlt Szombaton közönségeslé tétetett hir adása, és B. *Kray* hadi Tárnok mester officialis jelentése szerint, Kir. fő Herczeg *Ferdinánd* a' Duna bal partján tanyázott, és annak jobb partyán lévőekkel szoros egyességben volt ellenséges forpostokat, Junius 1-ső napján *Frenel* Generál Major által meg támadtatta, és valamely kevés veszteséggel el is vétette azon fontos tanyát, a' melly alkalmatossággal különösen viselte magát a' második Pétervaradi batallion, és számos Francziákat ejtett fogfágra.

A' már gyakorta említett vitéz Kapitány Gr. *Mier* egynéhány 100 fegyveres parasztok által kisírtetvén, Majus 28-ik napján, a' Kintzingeri völgybe előre nyomult, mindenünnen, a' hol tsak meg fordult, ki nyomta, és egészen a' Kéhli szantokig üzte az ellenséget; annakutánna vissza fordulván *Haslachba* a' *Merveldt* Uhlanus Regimentjének vitéz Obersterével, Gr. *Walwodennel*, a' ki hasonlóképen portázni küldetett vala ki, magát öfzve kapsolta.

Mivel az ellenségnek jelenvaló tábor helye a' körül belől lévő érdőség által nagyon fedeztetik, mivel gyakorta való mozdulások tapasztaltattak közöttök, és mivel semmi vizsgálódók által ki nem lehetett a' *Moreau* Fr. fő vezér armádiájának erejét tanulni: arra való nézve, önnön maga ment néhány feregektől kisírtetvén B. *Kray* annak meg kémlelésére, a' melly ízerént, tudni illik, annakutánna hasznos intézeteket tehessen.

Az ekkor B. *Krayjal* vizsgálódásra ki ment truppoknak igen hasznos alkalmatosságok vólt az

ellenség forposztyaival való apró tsatazásra; mindenütt ki is nyomták vólt tanyáikról, és egézfien *Guttenzellig*, 's *Hirvelig* üzték vissza. Hasonló szerentséjek vólt vitéz seregeinknek az *Iller* folyóviz bal partyán, holott *Kirchbergig* és *Sinnin-genig* előre is nyomúltak; de mivel a' tartomány-nak minémüségé miatt, igen lassú lépésekkel mivelhették azt, az alatt az ellenséges ármadiának fő vezérje *Moreau* Generális is két pihent osztály sereget küldött az *Iller* vizén által, melly miatt attól tartván F. M. Lajtinánt *Baillet*; hogy ötet mind oldalról, mind hatrúl meg támadhatná a' számos ellenség; kénytelenítetett magát hátra vonni.

Minthogy ezen recognoscirozásában épen nem a' vólt *Bar, Kraynak* a' tzelja; hogy az ellenséges ármadiával üstökbe kapjon, és tökéletellen el érte maga fel tett szándékát annyiban; hogy a' *Moreau* Fr. fő vezér hadi erejét néminémüképen ki tanulhatta; vissza fordította, 's az *Ulmai* tábor helyre küldötte a' *Rorhán* és *Risz* apró folyóvizekig előre nyomúlt Cs. K. seregeket. — A' mint jelenti, kevés veszteségé vólt ezen alkalmatossággal, mellyről, és az ellenségtől el fogattaknak számáról bővebb tudósítást fog ennekutánna küldeni.

Herczeg *Reusz* F. M. Lajtinant azt írja *Reut*-tíből *Junius* 5-ikén, hogy még addig semmi fontos dolog nem történt az alatta lévő *Corpusnál*; gyakran próbát tett ugyan az ellenség *Immenstadt* és *Schongau* mellett tanyázott forposztyaink ellen, de minden halznos következés nélkül; és hogy ottan sok nyughatatlanságot izenved portára ki küldetett seregeinktől.

Landsbergben is meg kevesítette az ellenség ott vólt fegyveres népének izámát; minden ártit-

lériáját a' *Lech* fo'yó vizének bal partyára vitté vissza, és a' Sclavoniai véghelyi hufzár regimentből egy escadron, *Inningből Graffenbergig* nyomult előbre.

A' Vóralbergi tartományban sem történt semmi is, és *Bregenzből* is vissza vonta az ellenség ott vólt trupjainak egy részét. — *Graubündennek* felső részét el foglalták a' Francziák.

Nem officialis Svéviai Kerületbeli Tudositások.

Offenburgból Majus 30-ik napján: Ma, jókor reggel ide jöven Cs. Kir. Kapitány *Schoibler* az alatta lévő tsuportal, azokat a' Fr. lovasokat, a' kik itt tartózkodtak, tisztjekkel egyetemben el fogdofta. Ismét újabb Auszriai katonaság érkezett ezen szempillantatban a' mi környékünkre.

Stuttgardból Junius 1-ső napján. Még eddig semmi bizonyos nem tudhatunk azokról, a' melylyek a' Duna mellett táborozó ármadiáknál történtek Majus 26-ik napjától fogva, mind közelebb közelebb mentek a' Frantziák a' *Lech* vizéhez.

Donauwörthből Junius 5-ikén. Ugy hallatik Ulma hörnyekéről, hogy *B. Kray* onnan *Biberachba* tette volna által a' maga hadi fő szállását, oly féltéttel, hogy annal jobban nyughatatlankodtatathassa az ellenség ármadiájának bal szarnyát, és hátul is félelmet okozzon annak.

Wertingenből, Junius 5-ikén. Tegnap reggel szörnyű ágyú ropogások hallattak környékünkön, *Memmingen* és *Ochsenhausen* felől, a' melly reggeli 4 órától fogva 8 óráig tartott. Ugy hallatik, hogy egész ármadiájával együtt oda ment volna *B. Kray*, *Gr. Sstáray* hadi Tarnok mefter az alatta

lévő corpusnak nagy részével, melly jobbadon infanteriából áll, öszve fogja magát *Mserfeld* Generállal kaptsolni, a' ki sok lovassággal jön *Bavariából* az ármadiához. — Mindenünnen az a' bizonyos hir hallatik, hogy 30000 ember marsirozik Cseh Országból a' Cs. Kir. ármadiának erőllítésére. Midön *Ulmához* marsirozott volna *B. Kray* vissza, az úton szüntelen biztatta az alatta lévő seregeket, és azt mondotta, hogy a' *Stockach* mellett történt szerentsétlenségeket vissza fogja tromfolni. Ugy hallatik, hogy a' *Junius* 5-ikén történt ütközetben sebet kapott *Moreau* Fr. fő vezér, mások beszédje szerént, el esett. Még eddig semmi bizonyost nem hallottunk e' tárgyról.

Bodingenből *Junius* 6-ikán. Tegnap reggel kemény ágyuzás hallatott *Bavária* felől, a' melly több órákig szüntelenül tartott. Hogy tegnap valamely vér-s ütközet lett legyen *Landsberg* környékén, abból ki tettzik, hogy ma 5 óraker dél után, 26 szekér sebbe esett *Frantziák* vitettek itten keresztül. — A' múlt éjjel, 10 óraker ki takarodtak a' *Frantziák* *Augspurgból*, helységünkön széptsendesen, és minden rendeletlenség nélkül mentek keresztül. Már reggel 3 óraker bé jöttek hozzánk a' *Blankenstein* hufzárjai, a' kik el is tsiptek egy-néhány hátra maradt *Frantziát*. — *Schwabenmünchen* is oda hagyta az ellenség, és *Türkheim* felé vonnyák magokat vissza, a' hol *Lecourb* Generalisoknak fő hadi szállása eddig volt.

II. Olasz Országának Piemonti Hercezségében.

Az itt történt hadi dolgokról következendő officialis tudósitást adott ki a' Bécsi udvari Diáriumnak 47 ik darabjában a' Fels. udvari hadi Cancellária: „*Melas* L. Generálissának 28, 29, és 30-ik Majusi jelentése szerént, minden tölle ki

ment visgalodók azt erőssítették, hogy az *Aostai völgyön* takarodó ellenséges seregek Vercelli és Novarra felé tartják a' kantárszart, melly ártalmas szándékjoknak meg gátolására meg is tette már nevezett fő vezérünk a' szükséges rendeléseket.

Keim Cs. K. F. M. Lajtinánt azt adte *Méls* fő vezérünknek tudtára, hogy az ellene ment ellenség *Bufollinig* a' *Chianocig* vonta magát hátrább. — Majus 18-ik napján, este felé erőllen meg támadták a' *Chivasso* mellett tanyázott *Lobkovitz* dragonyos regimentjét a' Francziák, és mivel számos gyalogsággal mentek ellene, kénytelen volt *Orcan* túl magát hátrább húzni.

A' *Génua* városát még most is zárva tartó Cs. K. corpustól olly hirt vett *Méls* fő vezérünk, hogy igen sok ember szokik hozzánk által a' *Maszéna* corpusától a' melly hová tovább mind nagyobb szükségét szenved az elefének nem léte miatt. — A' most említett Fr. fő vezér gyakran ki ütöget a' városból, de nem azért hogy ott lévő szorongattatásai közül az által ki szabadú'hasson, mert a' még eddig nagylehetetlenség volt, hanem hogy ki tanú'hassa valami úton módon, lehet e' néki a' reserva ármádia felelőseire támaszkodni, 's az által leendő ki szabadulása reményleni?

A' *Var* vize mellől, nevezetessen a' *Tinca* patakja mellett volt tanyájából, az ellenségnek nagy ereje által ki mozdítatott Cs. Kir. Generalmajor *Gorupp*, a' darab időtől fogva *Vutell* és *Vesubia* mellett tanyázott Gr. *Bellegarde* General Majorral szorosán öszve kaptsolia magát. (Az itt említett helységek Olasz Országának Nizzai Grófságában fekszenek.) — *Elsnitz* Generálisunk sok ágyút küldött *Nizzából* a' *Montalbanói* erősségnek ostromlására, és olly jó intézeteket tett, akár hol, akár mikor, és akár kinek legyen az ő fejedelmére szükség, minden szempillantásban ki

indulhasson a' vezérlése alatt lévő Cs. Királyi néppel.

* * *

Vitéz hazánkfiainak még azokat az érdemeiket is el nem mulattyuk a' Magy. Publicum előtt ki hirdetni, a' mellyeket nem most, hanem ennek-előtte esztendővel kerestek magoknak a' Felség szolgálatjában. Azt irjak Piemontból Majus 2-ik napján, hogy a' Fels. Palatinus Magy. Huszár Regimentjénél szolgáló *Hatás László* All-Hadnagy, tavál, Majus hólnapjában, azon Regiment retirálásának alkalmatosságával, az arrier gardához, az az, a' hátúl menő sereghez küldettetvén, a' maga czugjával az ellenség közzé bé vágott és 25 lovas, 's 18. gyalog Francziát ejtett fogfágra, e' mellett egy ágyút is nyert. Azon Regimentnek vitéz *Oberstere Knezovich* meg értvén a' dolgot, vissza fordította a' maga seregét, és keményen megtörte a' Francziákat, a' melly vitéz tetjeért a' M. Terézia vitezi Rendjének kjs keresztjével tiszteletet meg a' nevezett Oberster.

Piemontnak *Carmagnola* várasa körül nyóltzvan főre szaparodván a' haramják száma, a' kik *Patyolya* és *Margarotho* nevü Harambafáik vezérlése alatt, igen sok prédálást vittek végbe, *Elsnitz* F. M. Lajtinánt, a' nevezett *Hatás László* All-Hadnagyot küldötte ellenek 20 emberrel. A' haramjáknak tanyájok, a' hegyek közt apró bokros helyen lévén, hogy annyival bizonyosabban reájok találhasson, négy részre osztotta katonáit, és maga mellett is ötöt hagyott. A' katonák négy felé menvén a' hegyek közt, maga az All-Hadnagy Ur bukkant leg elsöben azoknak a' tolvajoknak tanyájára, a' kik 20 an vóltak ott *Margarotho* Harambasájokkal, a' többi *Patyola* Harambasával mentek ki prédára.

Mihelyt a' Haramjának szemekbe tüntek *Halász László* All-Hadnagy Úr, és a' vele lévő hufzárók, azonnal puskázni kezdettek reájok, és két köz legény alatt agyon is lötték a' lovat; de a' nevezett All-Hadnagy sem veszteglett, hanem a' mellette maradt hufzárókkal sebes vágatva ment a' tolvajok közzé, a' midőn *Margarothó* Harambasájok két tsőü puskáját sütötte reája, az első lövéssel semmit sem talált, hanem a' másodikkal meg sebesítette a' paripáját egy kevésfé. Ekkor fületet, az az, hegyes törös botot hapott a' Harambasa, de az All-Hadnagy avval együtt elvágta a' jobb kezét. A' tolvaj vezér még ekkor sem adván meg önuön magát, hanem bal kezével a' kebelében lévő mordályhoz kapván, *Halász* Hadnagy Úr úgy meg vágta a' fejét, hogy leg ottan hanyat a' földre le dült, és három ora múlva ki is fujta tolvaj lelkét. A' puska szó hallásra, a' több el o'zlott katonák is ö'zve gyülvén tovább mentek, és szembe találkoztak *Paryoldval* és haramjaival, kit is 13 ad magával együtt elevenen el fogtak, a' többiek, a' kik vagy el nem estek, vagy el nem fogattak, mint a' tsirkék széllyel futottak az erdők 's hegyek közzé. *Halász* Hadnagy Úr az eleven haramját a' *Turini* Magiftratus kezébe adta által, ki is nagyora meg köszönte, a' katonáknak 10 akó bort, és a' szük időhöz képeft, 40 forintot ajándékozott. A' tizt Úr semmi ajándékot el nem vett, hanem *Margarothonak* két tsőü puskáját és fületjét magánál meg tartotta.

Francia Respublika.

A' Párisi Nationale Institutum, avagy Tudós Társág, mellynek mostani Elöülője maga a' fő Conzul, szabadságot kért és nyert is magának arra, hogy tudós utazókat küldhesen a' déli tengerbe, és hogy valamint 1791-ik esztendő.

ben két hajók mentek *Lapayrouse* fel keresésére, úgy e' folyó elztendőben is két Corvették készítsenek ki a' Havrei kikötő helyben, a' mellyek Új Hollandiának dél és nap nyugot közt való tenger partyait meg járhasák. Kapitány *Baudin*, a' ki már egyfzer igen szereztsélsen utazott e' világnak azon részében, és sok szép természeti ritkaságokkal meg gazdagította ezen tudós Tarsaságnak természeti gyűjteményes Kabinetjumát, rendeltetett ezen expeditionnak commandirozására.

Néhai igen hires Francia Campi Maresalnak *Segurnak* az unokája, a' ki *Lafayette* fiával együtt a' önkényyven való Fr. huzarok közt All-Hadnagy fővel vett szolgálatot, és el is ment a' *Dijoni* reserva ármádiához, öszve találkozáva a' *Berlinből* hazajába vissza tért tudós *Boufflerrel* *Compigniben* egy vendég fogadóban, sokaig beszélgettek együtt, hol Francia Orzágnak, hol más Európai Birodalmaknak dolgairól. Végre el válván *Bouffler* a' *Segur* unokájától és huzar pajtásaitól, így szollott: „Kedves barátim, én sok katonát láttam már életemben, de leg első alkalmazottság ez, a' mellyben annyi sok literaturát tapasztaltam a' dolmány alatt.“

Avval kérkednek a' Párisi közönséges levelek, hogy a' *Dijoni* második reserva ármadiához, mellynek organizatiojára *Brune* Generált rendelte és hagyta hátra a' Fő Conzul, még a' leg távolabb lévő ofztályokból is sok conscriptusok gyülekeznek, és ma hólnap sokra fog a' számok nevekedni. — Sokan, a' mint *Párisból* iratik, részesülni akarván az elsőbb reserva ármadiának győzedelmeiben, meg sem pihentek *Dijonban* jól, hanem utánnok mentek a' többinek.

Avval is kérkednek a' Párisi közönséges levelek, hogy a' déli Francia Ofztályokbeli Praefectusok ki hirdettetett proclamatióinak igen jó következései voltak, úgy annyira, hogy még

azok a' polgárok is, a' kik a' Constitutio szerént nem tartoznának a' requisitio alá, önként fegyvert fogtak hazájoknak védelmezésére, és készek az ellenség előmeneteleinek meg gátolására.

Egy Párisi Zsurnál illy formán festi le a' Fr. Respublikának jelenvaló környülállásit : „Régulta nem vólt, *ugymond*, a' Párisi Publicum a' hadi dolgoknak folyamattára olly figyelmetes, mint most, a' mellybe nagyon bé lévén merülve, minden egyéb dolgokról el felejtkezik. Azok a' kotzkák, a' mellyek által az ezen esztendői, 's talán utólsó táborozás meghatározatódik, az asztalon vagynak. — Egy oldalról Moreau Fő vezér egy erős ármadiával a' Svéviai Kerületnek szivében áll, 's azt lehet felöle reményleni, hogy ő az ő előmeneteleit tovább is folytatni fogja. Hanem az Auszriai ármadia is egy pontra vonta öszve a' maga a' hadi erejét, az az *Ulmához*. — Négy esztendővel ennekelőtte, a' midőn *Moreau* fő vezér egész *Ingolstadtig* előre nyomúlt nyomúlt vólna, még csak nem is ügyelt *Ulmára*, hanem mindenkor, a' mikor néki tettzet, hol el foglalta, hol oda hagyta. Hanem azóltatól fogva sok külső erősségekkel körül lévén kerítve, mindenkor lehet az ellenségnek arra támaszkodni. — Tegnap (az az Majus 25-ikén) azt hirdetgették néhány Zsurnaljaink, hogy *Ulm* városát vagy capitulatio, vagy erőszakkal e' véttek vólna segeink; de mivel halgat officialis újság levelünk a' *Moniteur* e' tárgyáról, semminek sem kell a' dolgba lenni. Hogyha igaz vólna ez a' hir, el nem múlatta vólna a' Strafsburgi Telegraphus ezt a' fontos dolgot tudunkra adni.

„Ennél is nagyobb figyelmetességgel viseltetik a' Párisi Publicum az Olasz Országi Campagnának szerentsés vagy szerentsétlen végződésé-

re. Leg inkább ettől függ a' Respublikának jövődöbeli sorsa; nem másként, hanem a' reserva armadiának sebes előre leendő nyomulása által mentetödhetnek meg *Génua*, és a' *Szavonai* kastély (e' már kezekben vagyon az Auszriai gyözedelmes seregeknek, amabban még most is keményen tartja magát *Massena*). Hogy *Bertier* fő vezér a' *St. Bernard* és *Simplon* hegyein szerentféstén által ment, arról már officiális tudósítást küldött hozzánk a' Fő Conzul Waleziának *Martigny* nevű városából *Aostat*, a' Piemonti herczegségnek anya városát, és az abban találtott katona őrizetet, ágyukat 's munitiót mind rabságra ejtette. Hanem, mivel *Mélás* Cs. K. fő vezér is sok hadi népet gyűjtött öszve *Turin* környékén, ott lesz még a' *hagyd el hagyd*, egy két véres ütközetnek kell azon a' vidéken lenni, és ezek fogják Olasz Országának jövődöbeli sorsát meg határozni. Hogyha szerentzés lesz azokban a' reserva armadia, ok vetetlenül fel szabádúl *Génua* az ostrom alól, és vissza nyeri a' *Liguriai* Respublika a' maga előbbi valóságát. Hogy ha pedig nem kedvez a' hadi szerentse a' reserva armadiának, kéntelen lesz *Massena* fő vezérünk a' leg hatalmasabb úrnak a' gyomornak engedni, 's *Génua* városát fel adni. Következésképen soha sem vólt a' két armadia criticusabb állapot közzé helyheztetve, mint most van.“ Ezt *Paris*-ból írják; azonban már 5-dik Junii által vette *Génuát* a' Cs. K. hadi sereg. Az estve későn érkezett erről az előtt való tudósítás, a' F. Toskániai Nagy Herczeghez. A' Kurir is várattatik a' könek még elsőben Generális *Méláshoz* kellett menni.

A' Máltai szigetnek la *Valetta* nevű erősségében is sok szükségét látnak abban lévő seregeink, egy tőrket 12, egy tojást 1 livernél óltsob-

ban venni nem lehet; kenyerek még egy két hólnapra való vagyron, addig tehát, míg abba tart, ha mind szorosan is tengődhetnek katonáink, de ha az is el fogy, többet sem lehet oda vinni, már akkor ők is kénytelenek lesznek a' szükségnek engedni, 's capitulálni. Igaz ugyan, hogy azok, a' kiktől leg inkább tartottak, ugymint az Oroszok, onnan egészen el távoztak, úgy de Anglusok és Nápolyiak elegen vagynak, ezek is fogják őket szorongatni tudni. — A' reserva ármádiának Olasz Országi ármádia nevét adott már a' Fő Consul s. a. t."

Az Iseri Ofztálynak a' Præfectusa, polgár *Ricard*, egy olly hirdetményt tétetett *Grenoble* városában közönséggé, melly által egy általlyában meg tiltatik a' harangoknak meg vonatása, és a' melly pap harang szó által mérészli az alatta valókat a' templomba bé gyűjteni, meg fog büntetődni, és minden harangok le fognak ízedetődni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Török Birodalom.

Minden mozdulásaiból és tselekedeteiből *Paswan Oglu Basának* a' tettik ki, hogy ő felettébb nyughatatlan elméjü 's álhatatlan Muzulmann legyen, és hogy a' mit ma meg igr, hólnap ismét meg masollya azt. A' *Nandorfejérvári* 's több azon környékbeli levelek szerént ismét pártot ütött ő a' *Fényes Porta* ellen, még pedig olly nagy mértékben, hogy már a' *Török Birodalom* anya várasa, *Konstántzinápoly* ellen is feni a' dühös fogait — Ennek a' rebellis *Basának* meg zabolazására alkalmas ármádiát parantsolt a' *Nagy Zultán* a' nevezetes váras és *Drinapoly* közt öfzve gyűjtenni. De ő, tudniillik *Paswan Oglu* erről is tudositván az alattomban vele egyet értő *Jantsaroktól*, meg előzte a' *Diván* intézetjeit, és azokat a' *Ba-*

ákat, a' kik ellene voltak rendeltetve, a' kik közzé számláltatott a' Belgrádi Basa is, hadi erejeknek egybe lett tsatoltatása előtt, egyen egyen mind meg verte, széllyel üzte, és már Orsovát is birodalma alá hajtotta. — Úgy lattzik hogy a' Romániai insurgensek is ő általa lelkesitetnek, kiknek egy Dsinzsiskán törzsökéből származott Krimiai Tatár herczeg a' vezérjek, és a' mint mondatik, magának az uralkodó Nagy Zultánnak is vér szerént való atyafia. — Még eddig senki sem tanulhatta ki, mitsoda fel tett tzéljok legyen e' két pártos fő embernek. A' Jantsárok is nagy hajlandóságot mutatnak fel tételének elzközlésére. A' Bosnyákok sem láttatnak idegeneknek lenni tőlök, mellyet abból is ezre lehet venni, hogy noha már parantsolatot vettek a' pártosok ellen való fegyver fogásra, de ők még most is othon sütik a' makkot. — A' *Paswan Oglu*, és *Fényes Porta* hadi seregei közt *Majusnak* 15 és 16-ik napjain történt tsafák, szerentsétlenek voltak az utolsóbakra nézve.

Spanyol Ország.

Azon nagy kereskedő flottát, a' melly sok Spaayol productumokkal, és kéz mivekkel meg terheltetve a' *Kádixi* kikötő helyből Amerika felé ki indúlt, és az azt kisirő 3 fregatoknak kettejét, el rablották azok az Anglus hajók, a' mellyek *Lisszabona* tenger partjai körül vigyáztak, és ólálkodtak ezen Spanyol flottának ki indulására. A' következesekből azt lehet ki húzni, hogy mindenekről, a' mellyek a' Spanyol Országi kikötő helyekben történnek, alattomban való tudósításokat vesznek az Anglus hajók. — A' 3-ik fregat, és 3. vagy 4 szállító hajó az ellenség körmei közzül meg menekedvén, vissza tértek a' *Kádixi* kikötő helybe. — Az el raboltatott hajókra re-

kötött portékáknak az árra 8 millió piafterre tétődik. — Ennek a' tetemes kárnak keserű emlékezetét, meg édesítette néminémüképen az a' kedves hír, hogy a' *Vera-Cruzból*, (Mexikónak gazdag kereskedő városából) jött pénzt hozó gazdag hajó szerentséflen meg érkezett a' *Havanai* kikötő helybe (*Havannah*, deákul *Fanum St. Christophori*, északi Amerikának nagy kereskedő városa és kikötő helye, a' hova minden Spanyol Országhoz tartozó Amerikából Európábajönni szándékozó gazdag hajók öszve szoktak gyűlni, és onnan *September* hólnapban, Európa felé együtt ki is elindulni.)

Egy *Chisholm* nevű Granadai híres orvos Doktor, egy olly hasznos eszközt talált a' szemek gyulladásának orvoslására, a' mellyel az oda való lakosok egynéhány esztendőtol fogva nagy haszonnal szoktak élni. Ez az eszköz a' *Bignonia*-nak azon specieséből készítették, a' mellyet Anderson *Ophtalmicának* nevez. Ezen plánta velős gyökerének a' succusából, naponként egy egy tsepp tseppentetik a' meg gyulladott szembe, és 4, 's 5 nap mulva (következésékepen 4. 5. tsep által) a' leg vákmerőbb szem gyulladás is tökéletesfen meg gyógyítatik. Már több Európai Orvosok is próbát tettek ezen eszközzel, és mindenkor rendkívül való hasznát tapasztalták annak az említett nyavalyában. — *Londonban* és *Edinburgban*, már egynéhány exemplárok találatnak ezen hasznos orvosló eszközből, a' honnan más Európai tartományokban is el fognak iszaporodni.

Harmadszori Híradás.

Az alábbirt bátorítatván az el múlt esztendőnek Nagy Karátson Havának 1-ső napján hírül adott, és ezen fő városnak hat külső részzeire at-

kalmaztatva ki terjesztett orvoslása minémüségének kedves fel vétele által, és bizakodván abban, hogy ezen jóra tzelezó készülete meszszebbre-is kivantatik el terjedni, ajánlya minden vidéki- és idegeneknek, mert már sokaknak maga orvoslása által szerentsélsen segedelmeskedett, főkepen pedig azoknak hafznokra, a' kik nehéz nyavalya, nevezetesen lárgaság, vagy vizi betegség, fitzamodás, bennúlas, geleszta, hideglelés és siketülés által nyaválaskodnak, az ő segítségét. Mivel pedig többnire némely idegenek az ilyen orvoslástúl tsak azért tartainak hátra, hogy ésméretlen létekre nem tehetnek magok szert a' szükséges szállásokra; azért az alább nevezett az ilyen vidékieknek számára, kik orvosolását fel válni akarják, maga egészséges helyen helyeztetett tulajdon házát Hungelbrunban oly formán rendelte, és intézte el, hogy abban mind szállással, 's mind étellel itállal a' vidékiek óltsó pénzen alkalmasint provideáltassanak. Annakokáért a' kü ső Országiai és vidékiek magokat hozzája személyyek szerént, vagy frankozott levelek által, bizváft fordithattják.

„Nemes *Niederburg Miklós* az Orvosi tudományak tanítója, a' ki a' belső Városban a' Kárintiai útzában 1146szám alatt a' második tractusban lakik.

Másodszori Hiradás.

Minthogy az affzonyi nemnek jövendőbeli házas társnak és gazdaszonymnak való nevelésben valamint a' fő, úgy az all rendnél, a' jelen való és jövendőbeli nemzetségnek boldogsága áll; ennek okáért polgári két házas társak Pesten, a' kiknek gyermekeik nintsenek, es a' kik magó-

kat alkalmasoknak érzik a' leányzókat azoknak végzésekhöz képest nevelni és oktatni, el-tökéltették magokban, leányzókat nevelő kis Institutumot fel-állítani. Nem lévén nyerekedni kívánó szándékok a' mellett, hanem hogy a' köz jótök is erejek szerint elő mozdítsák; tehát annyival kevesbé gondolják tzeljokat el-hibázni, ha mellesleg bizonyítják, hogy ezen Institutumnál egy a' fő tárgyak közzül való a' gyermeki szeretet. Soha sem fogadnak is fel többet hatnál, úgy vélvén, hogy többekkel tzeljokat el nem érhetik, korokra nézve egyet sem 7 esztendőn alól, sem 15-ön fellyül. Az oktatások állani fog mindenféle asszonyi kézi és házi munkákban, mellyek mind itt, mind Német Országban szokásban vagynak; a' Német nyelvben pedig olvasásra, írásra, levél írásra és tisztán 's folyvást való beszéllésre fognak taníttatni. E' léssen az ö oktatásoknak fő része. Minden egyéb, még a' leg-pallérozottabb leányzónak is szükségtelen tudományok el-ma-radnak, de annyival inkább lelkeknek és Iziveknek nemesítéséről gond viseltetik, és azért az olyanokra fognak taníttatni, mellyek oda tzel-loznak. Hoffzas volna az egésznek plánumát itt elő terjeszteni. Azon szüléknek és tútoroknak, a' kik ezen Institutum kezdőinél ez eránt vagy levélben, vagy pedig személyesen tudakozódni kívánnak, a' fel-tételek és ki fejezések eleikbe fognak terjeszteni. Ez eránt azok, a' kiket ez illet, ne sajnálják *Tzigler Fridrik* kis óra tsináló-nál Pesten a' Hatvani útzában magokat jelenteni.

Ma, az Egyiptom Historiájának H. betűvel jegyzett 8-ik árkusával is kedveskedünk Erd. Olvasóinknak.

D. D. S.